Huoltovarmuuskeskus

Huoltovarmuus ja Suomeen kohdistuva sotilaallinen voimankäyttö

Kuvitteellinen skenaario yhteisen huoltovarmuuden varautumisen ja valmiuden tueksi 21.10.2026

Roope Siirtola

Varautumisasiantuntija, Huoltovarmuuskeskus

Mitä on huoltovarmuus?

- Huoltovarmuudella tarkoitetaan sitä, että yhteiskunnan toimivuuden kannalta välttämättömät tavarat, materiaalit, palvelut ja kriittinen infrastruktuuri pystytään turvaamaan vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sekä varautumaan niihin etukäteen.
- Yhteiskunta tarvitsee kaikissa oloissa esimerkiksi sähköä, polttoaineita, ruokaa ja vettä, sosiaali- ja terveyspalveluja, kuljetuksia sekä toimivaa tietoliikennettä ja maksamista.
- Huoltovarmuus perustuu viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen yhteistyöhön.
- Elinkeinoelämän rooli merkittävä.

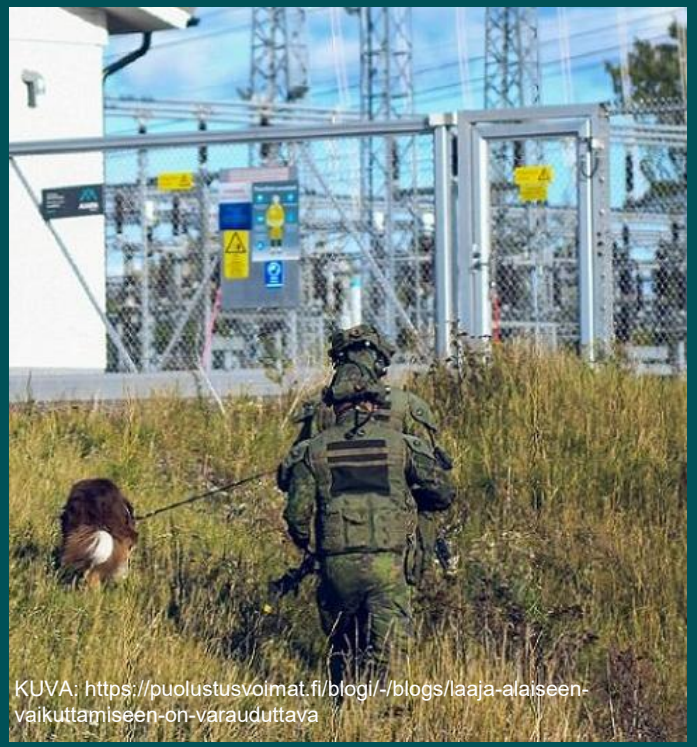
Varautumisessa on tärkeää huomioida toimintaympäristön realiteetit sekä oma merkitys organisaationa ja yksilönä:

Sotilaallinen uhka

KUVA: https://www.newsweek.com/ukraine-drone-attack-rostov-oil-depot-blast-1943404

Laaja-alainen vaikuttaminen

KUVA: https://puolustusvoimat.fi/blogi/-/blogs/laaja-alaiseen-vaikuttamiseen-on-varauduttava

Globaalin talouden vakava häiriötilanne

Valmius ei synny yksin – se rakennetaan yhdessä.

Miksi skenaario?

Yhteinen kuva äärimmäisestä uhasta
→ yhtenäinen varautuminen.

Miksi julkaistaan?

- Tarve ulottaa suunnittelua laajalle
- Koko yhteiskunnan käyttöön: yritykset, viranomaiset, kolmas sektori.

Mihin käyttöön?

- Toimenpiteiden suunnittelun ja harjoitusten työkalu

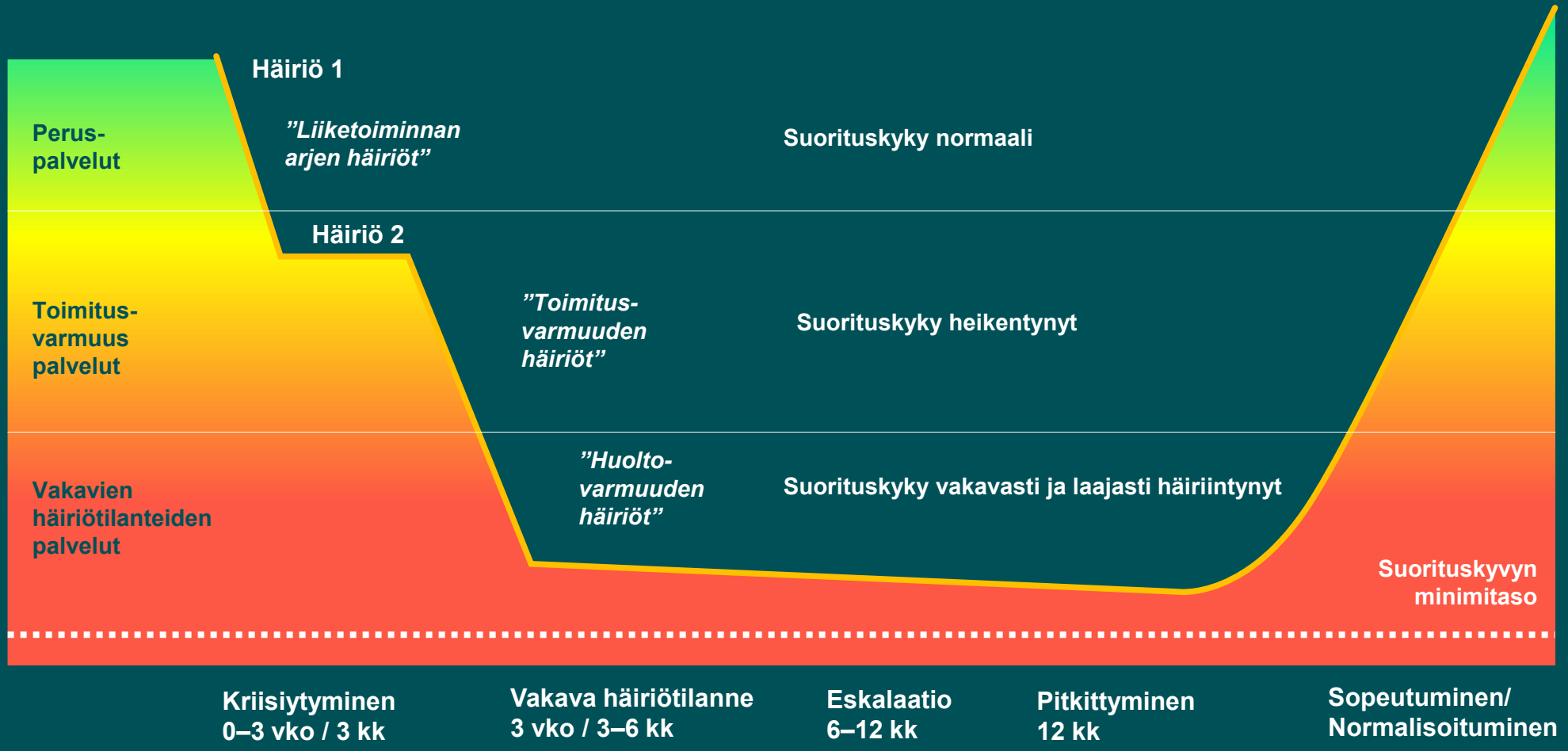

Miksi nyt?

- Turvallisuus-ympäristö kiristyy

Kuvat: AI

Huoltovarmuushäiriön kehittymisen vaiheet

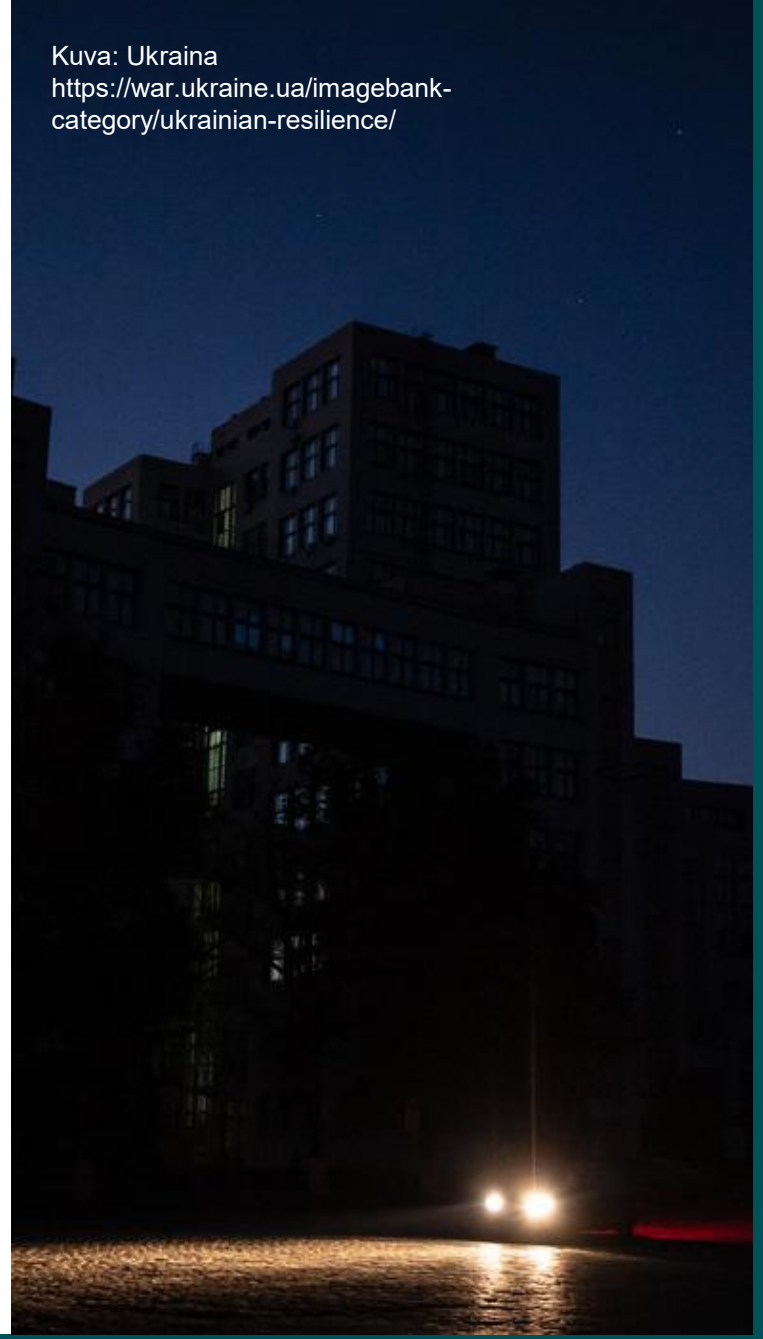
Sodan kehittymisen vaiheet kuvitteellisessa skenaariossa

Toimintaympäristön kriisiytyminen

Laajamittaista hybridivaikuttamista Suomea vastaan, mukaan lukien kaukovaikuttaminen kriittiseen infrastruktuuriin ja henkisen kriisinkestävyyden heikentäminen.

- **Tiedustelu- ja informaatiovaikuttamisen** lisääntyminen, huhut ja väitteet.
- **Kyber- ja tietoliikennehäiriöiden merkittävä paheneminen**, mm. kyberhyökkäykset, palvelunestot, satelliittiyhteyksien sekä digitaalisten palveluiden häiriöt.
- **Kriittisten palvelujen ja infrastruktuurin häiriöt**, kuten sähkökatkot, polttoaineen jakeluhäiriöt, pankkipalvelujen ongelmat.
- **Toimitusketjujen ja saatavuuden heikkeneminen**, mukaan lukien Euroopan laajuinen lääkepula, tuotteiden puute ja häiriöiden lisääntyminen logistiikassa.
- **Yhteiskunnallinen kuormitus kasvaa**, työvoiman saatavuus ja jaksaminen heikkenevät sekä hamstraaminen lisääntyy.

Kuva: Ukraina
https://war.ukraine.ua/imagebank-category/ukrainian-resilience/

Vakava häiriö: siirtyminen sotatalouteen

Yritykset ovat erikoisoperaationa alkavan sodan ensi-iskujen kohteena. Alku aiheuttaa vahvan notkahduksen yhteiskunnan toiminnassa ihmisten yllättyessä tilanteesta. Toiminta vaatii suunnittelemattomia ratkaisuja ja joustavuutta.

- **Sähköjärjestelmä on suurhäiriötilassa:** tehopulaa hallitaan kiertävillä katkoilla, suuria alueita on ajoittain pimeänä ja palautumista vaikeuttaa uusien iskujen uhka.
- **Yhteiskunnallinen toimintakyky heikkenee jyrkästi:** teollisuus on osin pysähtynyt, epäselvä tilannekuva ruokkii huhuja ja viranomaisluottamuksen murenemista.
- **Liikenne ja logistiikka ovat vakavasti häiriintyneet:** päärata ja runkoteiden yhteyksiä on poikki, Itämeren kuljetukset ovat pysähtyneet ja ilmatila suljettu siviililiikenteeltä.
- **Vesi- ja huoltopalvelut kärsivät laajasti:** kaukolämmössä on katkoja ja vedenpuhdistus sekä jätevesien käsittely ovat häiriintyneet.
- **Tietoliikenne ja digitaaliset palvelut toimivat epäluotettavasti:** vakavia yhteyskatkoksia, maksupalvelujen ennakoimatonta toimimattomuutta ja luottamuksen romahtamista väestön keskuudessa.

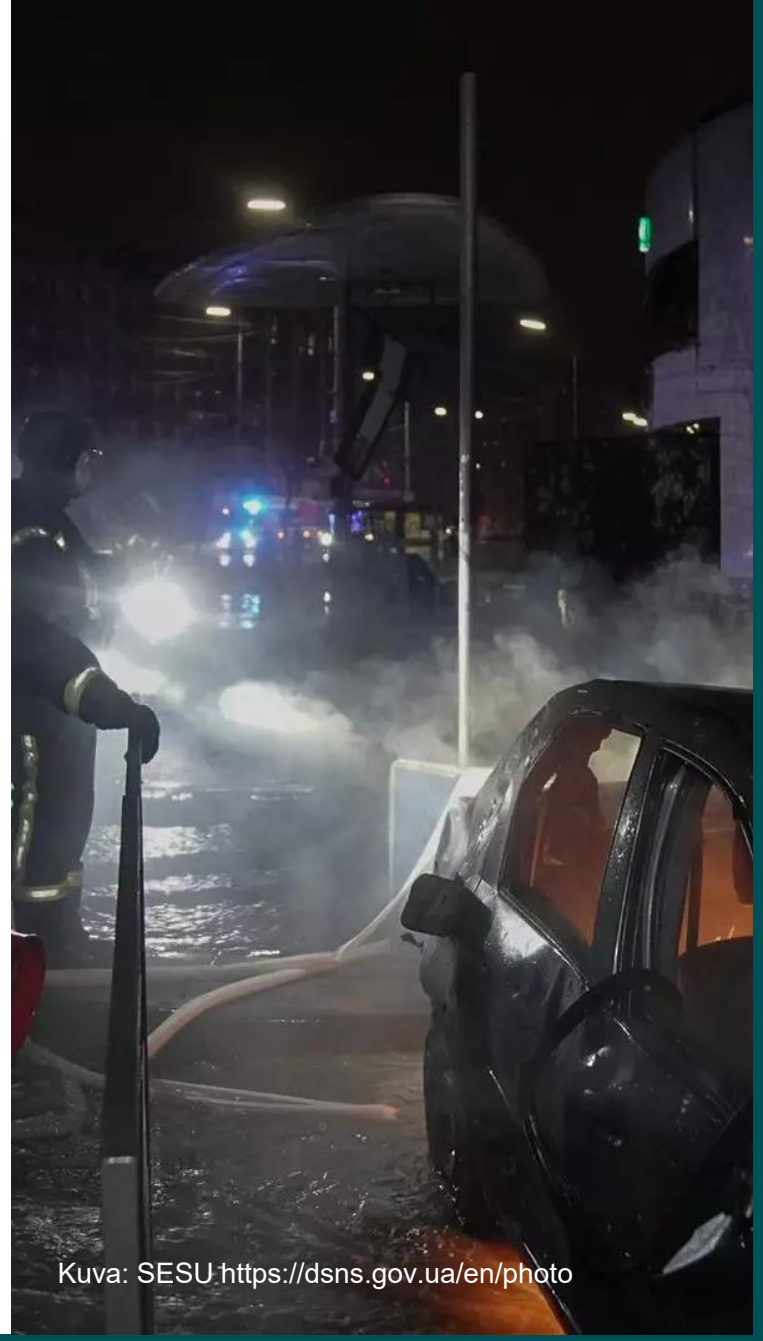

Kuva: SESU https://dsns.gov.ua/en/photo

Eskalaatio: sodan jatkuminen ja laajentuminen

Jatkuvista häiriöistä huolimatta muodostuu rutiineja, toimintamalleja ja vaihtoehtoisia toimintatapoja.

- **Laaja säännöstely ja resurssipula:** polttoaineen, elintarvikkeiden, sähkön ja lääkkeiden saatavuutta rajoitetaan.
- **Pitkittyneet perusinfrastruktuurin häiriöt:** sähkö-, lämpö- ja vesihuollossa esiintyy laajoja ja toistuvia katkoksia tunneista viikkoihin. Tietoliikenneyhteyksien katkeamisia, kansainvälisiä yhteyksiä poikki sekä ongelmia maksuliikenteessä.
- **Varmuus- ja kriisivarastojen ehtyminen:** varastot tyhjenevät nopeammin kuin niitä pystytään täydentämään.
- **Tuotantokapasiteetin muuntuminen:** teollisuuden ja sähköntuotannon käytettävissä oleva kapasiteetti laskee ja mukautuu sodan tarpeisiin
- **Väestön toimeentulon heikkeneminen:** monet arjen perustoiminnot vaikeutuvat.

Kuva: SESU https://dsns.gov.ua/en/photo

Pitkittyminen: Kulutussota

Sodan luonne muuntuu kulutussodaksi, jossa yhteiskunta rakentaa arjen kestävyyttään niukkuuden ja pitkäaikaisen kriisin keskellä. Uusi tilanne nostaa tilanteen mahdollistamaa markkinaehtoisia liiketoimintoja.

- **Talouden toimintalogiikka muuttuu**: toimintavarmuus ja kriittisten resurssien saatavuus ohittavat tehokkuuden ja kustannusoptimoinnin.
- **Kriittiset resurssit ja infrastruktuuri ovat keskiössä**, varastot integroituvat osaksi tuotantoa ja siviili- sekä sotilaallisen toiminnan rajat hämärtyvät.
- **Talouden ja työelämän kantokyky heikkenee**, työvoimapula ja rahoitusvaikeudet rasittavat yrityksiä, samalla kolmannen sektorin rooli kasvaa.
- **Yhteiskunnallinen koheesio on suurin sisäinen haavoittuvuus**, psykologinen kuormitus lisääntyy ja luottamuksen rapautuminen muodostaa merkittävän riskin.
- **Huoltovarmuudesta tulee pysyvä toimintamalli**, sopeutuminen jatkuvaan epävarmuuteen on lähtökohta.

Kuva: SESU https://dsns.gov.ua/en/photo

Normalisoituminen: Sodan päättyminen

Sodan päättyessä yhteiskunta siirtyy asteittain normalisoitumiseen, jota leimaavat samanaikaisesti helpotus ja epävarmuus.

- **Keskeinen haaste on hallittu palautuminen:** rajoitusten purkaminen, markkinatoiminnan lisääminen ja perustoimintojen palauttaminen vaiheittain.
- **Paluu ei ole entiseen tilanteeseen, vaan uuteen tasapainoon**, jossa sodan vaikutukset talouteen, infrastruktuuriin ja arkeen huomioidaan pysyvästi.
- **Monia toimintoja rakennetaan uudelleen**, ja yritykset sekä julkinen sektori toimivat rinnakkain talouden, toimitusketjujen ja palvelujen elvyttämiseksi.
- **Henkiset ja sosiaaliset vaikutukset ovat keskiössä**, ja kansalaisia tuetaan kokemusten käsittelyssä sekä turvallisuudentunteen palauttamisessa.
- **Arjen rutiinien ja luottamuksen palauttaminen** on välttämätöntä yhteiskunnan kestävälle toipumiselle pitkän poikkeustilan jälkeen.

Kuva: SESU https://dsns.gov.ua/en/photo

Huoltovarmuuskeskus

Fiksua huoltovarmuutta yhdessä.

Varmuuden vuoksi.

huoltovarmuuskeskus.fi varmuudenvuoksi.fi